

VESEL BOŽIČ IN ZDRAVJA POLNO NOVO LETO 2026!

Ljubljana v lučkah

Foto: Katarina Lukešević

**Vsem slovenskim invalidom,
dopisnikom in dopisnicam,
bralcem in bralkam časopisa Sporočevalec,
želimo miren božič in uspešen skok v novo leto.**

Srečno 2026!

TUDI V CELJU INVALIDI SKOZI ČAS

Dragica Mirnik

Predavatelj Igor Mravlja

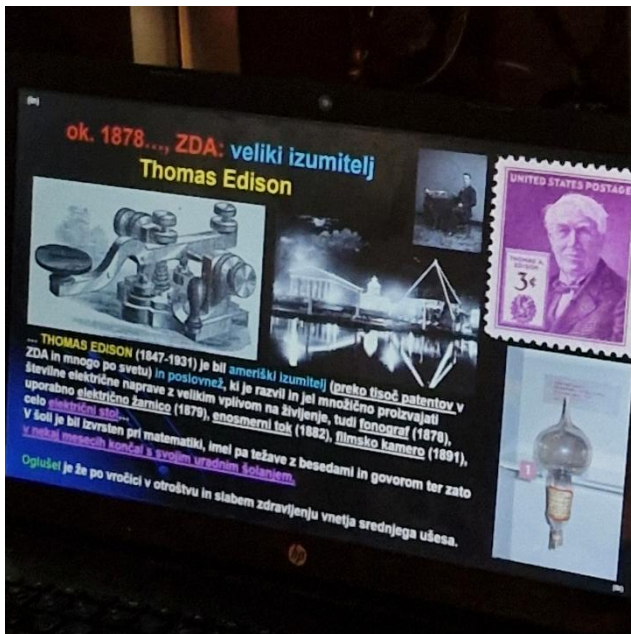

Foto: MDDI Celje

Leto se počasi izteka in tako zaključujemo tudi z našimi delavnicami. Že vrsto let sodelujemo z **Združenjem invalidov - Forumom Slovenije** in v okviru tega smo pripravili delavnico z naslovom **Invalidi skozi čas**.

Lepo število članov se nas je zbralo v sredo, **10. decembra 2025**, ob 10. uri v pisarni društva, kjer nam je predavatelj **Igor Mravlja** predstavil slovenske in svetovne velikane, ki so **kljub svoji invalidnosti dosegli vrhunske dosežke** na različnih področjih življenja umetnosti, znanosti, športa, kulture in politike. Z zanimanjem smo spoznavali znamenite osebe, ki niso dovolile, da bi jim njihova invalidnost onemogočila doseči vrhunske uspehe. Vzhičeni smo bili ob spoznanju, da so slepi pisali knjige, brez nog prehodil nemogoče razdalje, gluhi košarkar pa je bil najboljši svetovni športnik, itn..

Predavanje v Celju (10.12.2025)

Foto: MDDI Celje

Z voljo in vztrajnostjo se lahko doseže marsikaj, le dovoliti ne smemo, da nam invalidnost onemogoča vstop v normalno življenje. Za invalide ni ovir, smo **skozi prikaz invalidnosti od Antike pa do danes**, spoznali. Po predavanju se je razvila debata in pogovor o nemogočem.

V PRAZNIČNEM DUHU V JURŠINCIH

Katarina Lukešević

Okrasitev smreke v Juršincih

Foto: A.P. – ZIFS 2025

V preteklih dneh sta izvajalca na terenu Anton in Slava skupaj z uporabniki programa **Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** v Juršincih ustvarila pravo **decembrsko vzdušje**. Skupaj so **postavili in praznično okrasili smreko**. Čarobno svetlobo so pričarale praznične lučke, božično vzdušje pa klasične božične pesmi.

PRISLUHNIMO TIŠINI: 15 LET ČASA, PA ŠE VEDNO NEDOSTOPNO

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Dostopnost ni vprašanje dobre volje, temveč človekovih pravic. Če **gluhi in naglušni ne dobijo informacij**, če **gibalno ovirani ne morejo do vhoda in skozenj** in če **slepi zaradi ovir ogrožajo svojo varnost**, je družba odpovedala. Do 11. decembra bi morali biti **vsi objekti v javni rabi dostopni ljudem z različnimi oblikami invalidnosti**, vendar želi država rok premakniti še za dve leti, čeprav je bilo časa več kot dovolj – celih 15 let. Slišali boste zgodbe gluhih in naglušnih, gibalno oviranih in slepih. Trije pogledi, ki razkrivajo nedostopnost.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 24. decembra 2025, ob 15.40 uri na TV SLO 1.**

SREČANJE REGIJSKIH KOORDINATORJEV ŠPORTA INVALIDOV Drago Perko

Državni sekretar mag. Dejan Židan

Foto: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport

Dan po Svetovnem dnevu invalidov je na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport potekala predstavitev aktualnih aktivnosti v okviru projekta **Aktivno inkluzivno**. Na dogodku se je predstavilo dvanajst novo zaposlenih **regijskih koordinatorjev športa invalidov**, sodelavcev Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja (Zveza ŠIS–SPK).

Državni sekretar mag. **Dejan Židan** je ob tem poudaril: »Šport ima številne pozitivne učinke na zdravje, telesno in duševno. Zato je še toliko pomembneje, da je dostopen tudi invalidom. Zrelost države se kaže v skrbi za ranljive skupine, pri čemer dostopnost infrastrukture pogosto ni dovolj – potrebne so dodatne prilagoditve in spodbude, ki invalidom omogočajo, da šport resnično vključijo v svoje življenje. Ponosni smo, da smo pripravili program, ki to omogoča.«

Projekt, ki je sofinanciran z evropskimi sredstvi, se trenutno osredotoča na okrepljeno delovanje regijskih koordinatorjev. V vsaki statistični regiji deluje po en strokovni delavec, pri delu pa jim pomagajo izbrani regionalni centri. V nekaterih regijah je takih centrov več, druge deluje en sam.

Med ključnimi nalogami projekta je **izvajanje redne vadbe za invalide**.

- **ABC vadbo** izvajajo regijski koordinatorji.
- **Panožne programe vadbe** izvajajo izbrane organizacije.

Zveza ŠIS-SPK si prizadeva usposobiti strokovni kader za delo z invalidi na področju športa. Prva izvedba usposabljanja je bila končana letos poleti. Druga izvedba bo končana sredi decembra. Skupaj v letu 2025 pričakujemo 60 novo usposobljenih strokovnih delavcev, ki bodo lahko kompetentno izvajali programe vadbe za invalide.

V prvem izboru panožnih programov je konzorcijski partner **Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez** izbral **37 izvajalcev**.

Aktivnosti projekta Aktivno inkluzivno – socialna vključenost invalidov na področju športa v obdobju 2024-2028 lahko spremljate na spletni strani www.aktivnoinkluzivno.si

V BOŽIČNI ČAS Z ŽUPNIKOM MARTINOM GOLOBOM

Borut Pogačnik

Župnik Martin Golob

Foto: zajem zaslona Kdo kakor On (YouTube)

V božični čas in novo leto nas bodo popeljale tudi vedre besede **grosupeljskega župnika gospoda Martina Goloba**, ki bo gost oddaje **Odprta dlan** v sredo, **24. decembra 2025**. Če imate vprašanje za gosta oddaje župnika Martina Goloba, pokličite na številko studia **Radia Zeleni val**, ki je: **01 786 0 400**. Z vami bomo med **10.30 in 11.15 uro**. Ne pozabite se priklopiti na frekvence radia: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

ZGODBA 15/20: VIDA – 99 LET MODROSTI, TOPLINE IN PESMI

Dr. Simona Gerenčer

Vida Dolinšek

Foto: Združenje DLAN

Gospa **Vida Dolinšek** je najstarejša članica Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN. Pred kratkim je praznovala 99. rojstni dan – pokončna, iskriva, s toplim nasmehom in bogatim spominom. Ko jo obiščemo, nas navduši z močjo besed, s pesmimi, zgodbami in neverjetnim spominom. Rojstne datume bližnjih recitira kot poezijo, življenju pa kljubuje z odločnostjo, humorjem in strogim redom.

Nekoč predana učiteljica, danes pa še vedno vzornica, s svojo pokončnostjo, voljo in veseljem do malih stvari. **Ne vidi več pisati**, zato svoje zgodbe narekuje, mi pa jih z veseljem ohranjamo. Vida pravi: »V življenju se osredotočam le na pozitivne stvari. To me ohranja živo in zdravo.« Srečni smo, da je del Združenja DLAN. In da smemo biti del njene zgodbe.

PRISLUHNIMO TIŠINI: DEAFLYMPICS 2025 – 3 BRONASTE MEDALJE ZA SLOVENIJO

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Slovenija je na **25. poletni olimpijadi gluhih 2025 v Tokiu** pisala športno zgodovino. Sedem slovenskih športnikov je tekmovalo med največjo konkurenco do zdaj. Domov so prinesli tri bronaste medalje. Za vse tri je zaslužna **Leja Glojnarič**, ki si je prislužila tudi laskavi naslov **najboljše športnice med invalidi v letu 2025**.

Oddaja Prisluhnimo tišini je na voljo v arhivu: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175183018?s=tv>

PREMISLITE, KOMU NAMENJATE DEL DOHODNINE

Boris B.* svetuje vsem tistim, ki razmišljate, kam bi namenili svoj del dohodnine:

»Pred časom sem namenil odstotek dohodnine ustanovi, ki naj bi skrbela za invalide in starejše, vendar sem bil globoko razočaran nad njihovo obravnavo, zato sem se pred štirimi leti odločil spremeniti svojo odločitev in jo namenil izključno in samo Združenju invalidov – Forumu Slovenije. To pa zato, ker sem preveril, kako delajo z invalidi in bolniki ter se prepričal v njihovo izjemno korektno in plemenito delo na terenu, ki ga opravljajo že 29 let. Predlagam, da tudi vi tako storite, in tudi če ste že namenili dohodnino komu drugemu ter niste bili zadovoljni z njihovim delom, to lahko spremenite z novo vlogo.»

*Naslov Borisa B. hranimo v uredništvu.

NAMENITE 1% DOHODNINE ZDRUŽENJU INVALIDOV – FORUMU SLOVENIJE

Zakon o dohodnini omogoča vsakemu zavezancu, ki plačuje dohodnino v Sloveniji, da se sam odloči, kateri nevladni organizaciji (društvu, zavodu, ustanovi) bo namenil za delovanje svojo 1% odmerjeno dohodnino. Če jo izrecno ne boste namenili nekomu, bo vaš procent ostal v državnem proračunu. **Združenje invalidov – Forum Slovenije (ZIFS) bo namenjena sredstva uporabil za delovanje posebnih socialnih programov v letu 2026.**

Kako lahko donirate?

Tisti, kateri pa imate kvalificirano digitalno potrdilo, lahko obrazec, ki je objavljen na naslednji strani, oddate preko sistema eDavki - <https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/OpenPortal/CommonPages/Opdynp/PageA.aspx> (izberete obrazec Doh-Don Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije) ali pa izpolnite posebni obrazec na naslednji strani »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacijo«, ki ga pošljete na svoj pristojni finančni urad. **Pod ime oziroma naziv upravičenca prosim napišite Združenje invalidov – Forum Slovenije, naša davčna številka upravičenca je 85295892, Odstotek 1. Podpisani obrazec ni potrebno oddajati vsako leto, saj velja do preklica!**

Vse informacije in **obrazec za izpolnjevanje** boste našli na sledeči povezavi:

https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=namenitev_dela_dohodnine_fo

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(davčna številka)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

--	--	--	--

(poštna številka, ime pošte)

(elektronski naslov)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(telefonska številka)

ZAHTEVA
za namenitev dela dohodnine za donacije

upravičencu:

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
DRUŽENJE INVALIDOV FORUM SLOVENIJE	8	5	2	9	5	8	9	2	

šolskemu skladu oziroma skladu vrtca:

Ime oziroma naziv šolskega sklada ali sklada vrtca	Davčna številka šolskega sklada								Odstotek (%)

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

KNJIŽNA NOVOST
POD PRAGOM ZAVESTI
Borut Pogačnik

Že od konca 19. stoletja se znanstveniki trudijo, da bi **dokazali pomen Nezavednega** v strukturi človeške psihe. Naslov zanimive knjige **Leonarda Mlodinowa** je **Subliminalno**, kar se lahko prevede iz latinščine kot »pod pragom«. Knjiga je izšla pri **Školski knjigi**, v hrvaščino pa jo je prevedel **Marko Maras**. Globinska psihologija je zlasti po letu 1900 doživela nesluten razmah. Njena globina pa zadeva prav področje **pod pragom zavesti**.

Leonard Mlodinow, ki je po poklicu teoretični fizik in ki je sodeloval s **Stephenom Hawkingom**, je za to svoje delo leta 2013 prejel tudi nagrado PEN/E. O. Wilsona za knjigo s področja znanosti. Kot otrok židovskih staršev je verjetno že v svojih genih sprejel »sporočilo«, da je nekaj globljega, kar te uravnava tudi k izhodu iz najbolj problematičnih situacij in to globje je prav subliminalno. Njegovi starši so morali bežati iz Poljske pred nacisti in tako se je očitno tudi v njem naselila Prabojazena, čeprav o njej govori bolj subtilno.

Knjiga je nastala na temelju njegovih večletnih sodelovanj s številnimi laboratoriji za **psihobionevrologijo** po Združenih državah Amerike in drugod, zato ima tudi svoj znanstveni temelj, katerega običajno knjige s področja pozitivnega mišljenja in podobnega nimajo, ali pa ga samo predvidevajo. Pod vprašaj pa postavlja tudi **nekatera Freudova izhodišča**, ki so bila **morda preveč poenostavljena**. Pomembna se mu zdita tudi **Wilhelm Wundt**, ki je že leta 1879 od nemško-saškega kraljevskega ministrstva za izobraževanje iskal sredstva za prvi laboratorij psihologije na svetu, vendar mu jih niso namenili, tako da je takšen laboratorij kljub vsemu kar sam oblikoval. Wundta so svoj čas imenovali kar »psihološkega papeža Starega sveta«.

Britanski fiziolog in psiholog **William Carpenter** pa je v knjigi Načela duševnega fiziologije že 1874 napisal, da istočasno vozita dva posebna vloga duševne aktivnosti – »eden je Zavesten, a drugi Nezaveden«.

Leonard Mlodinow se loteva tudi principov spominjanja in pozabljenja, družabnosti, neverbalnih komunikacij, varljivih zunanjih vtisov, predsodkov in delitev ter vedno bolj aktualnih praks na »naše« in »njihove« kar vsak dan srečujemo v večini držav na področju politike. Postavlja tudi vprašanje, koliko osebnosti je lahko v enem človeku ter napačnih preценjevanj naših sposobnosti in mnenj o sebi in drugih.

Stereotipi in predsodki, so tako trdovratni, kot bi bili podedovani, pa četudi skušamo na zavestni ravni biti povsem prosti takšnih nehotenih ocen drugega, vendar pa je naše Nezavedno še kako prežeto s tovrstnimi strupi, ki se kažejo bolj v spodrsrljajih, kot bi rekel S. Freud, kot pa v poskusih, da bi v javnosti veljali za povsem očiščenih takšnih navlak. Na nek način se približa pojmovniku pozitivnega mišljenja le v zadnjem poglavju, ko opiše napore svojega sina Nicolaia, ki je hotel igrati košarko v ligi NBA, vendar v osnovni šoli ni bil med posebej dobrimi, mu je pa to delno uspelo, ker je imel tako kot **Steve Jobs** pred seboj izjemno vodilo ter predstavo, da tam že je. S. Jobs je to imenoval »**cona izkrivljene resničnosti**«. Nicolai je v srednji šoli dosegel, da je prišel v šolski košarkarski team in je postal celo njegov kapetan. Za Steva Jobsa pa je znano, da so ga najprej odpustili, potem pa zopet zaposlili in da je bil velika zvezda med znanstveniki. Med drugim je povedal tudi, da **moramo verjeti, da bo v prihodnosti izza nas prava pot**.

Leonard Mlodinow še navaja, kako znanstvene raziskave kažejo, da so ljudje, ki imajo preveč realno sliko o sebi deprimirani in ne cenijo same sebe, medtem ko je pretirana pozitivna slika o sebi celo nekaj normalnega in zdravega. Skupaj z njim bi lahko rekli, da je **nerealni optimizem rešilni obroč**, ki nas drži na površini, da ne bi potonili... Prirojen človeški optimizem je po njegovem tudi eden od največjih daril, ki smo jih prejeli.

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na **041 381 679**, vse dni v tednu med **8.00 in 21.00 uro** ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 20. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Oglasila se je invalidka J. iz Šoštanja in zelo skritizirala (največjo) banko, ki hoče v njihovem mestu zapreti podružnico. Ker je na invalidskem vozičku, bo zelo težko prevozila razdaljo do Velenja. Kaj šele v dežju, snegu in plundri. Ali pa v poletni vročini.

Sprašuje se, kako smo lahko bili takšne ovce, da smo za časa vlade A. Bratuškove z milijardami sanirali banke, nato pa prodali za bagatelo, da bi te iste zdaj ustvarjale milijardne dobičke, hkrati pa v hlepenju po še več dobička, zapirale edine filijale po mestih, kjer je po njihovem »premalo« profita.

Predlagala je, da bi člane uprav, podobno kot smo nekoč poslance, za 24 ur posadili na invalidske vozičke, pa naj se peljejo z močjo svojih rok iz Šoštanja do Velenja, in to v dežju. Nikoli več ne bi sprejeli takšnih, za invalide, bolnike in starejše, prav zlobnih odločitev. Pred nekaj leti je bil podoben primer v bližini Slovenj Gradca. Če spomin ne vara v Mislinjski Dobravi, kjer so bankomat postavili na vrh stopnic in smo to, po iniciativi invalida, prav tako na vozičku, posneli in objavili. Baje je pomagal. Tako vsaj sklepamo, saj se nam ni več oglasil.

Sicer pa imate župana, ki lahko preko poslancev Državnem zboru sproži to vprašanje. Lahko pa tudi v **Državnem svetu**, kjer imate svojega svetnika lokalnih interesov. Ene in druge davkoplačevalci plačujemo izključno zato, da bi nam bilo boljše, ne pa da se nam stanje, zlasti za invalide, v primeru dostopnosti samo še slabša. Prav 10. decembra, bi morale biti po 15. letih od sprejetja Zakona o izenačevanju dostopnosti (ZIMI), vse ovire odpravljene. Kaj je le počela birokracija 15 let, pa je drugo vprašanje? In toliko je imamo kot še nikoli do zdaj!

- Vse več je t. im. anonimnih klicev, ko številka ni vidna. Dežurna služba zelo spoštuje vašo zasebnost, vendar pa nas mnogi kličete, ko že govorimo z nekom. Vedno kličemo nato vsakogar nazaj, a če številke ni, potem nam takšno skrivanje ne pomaga, saj nimamo kam klicati.

Zlasti med 12. in 14. decembrom, je bilo takih klicev več. Razlog ni znan. Mogoče gre tudi za preveč opojnih dodatkov, v tem, za marsikoga preveselem decembru, za malo šale in slabega vica.

SODELOVANJE NA SLOVENSKI RAZSTAVI JASLIC Z MEDNARODNO UDELEŽBO NA SVETI GORI Mateja Kovačič Šubic

Slovenska razstava jaslic

Foto: Združenje DLAN

V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN si strokovna služba prizadeva na različne načine **podpreti osebe z gluhoslepoto**. Vsak posameznik želi občutiti, da lahko nekaj prispeva skupnosti in da ima njegovo delo ter življenje smisel. Darinka kljub hkratni okvari vida in sluha ohranja upanje v življenje tudi tako, da se vsako leto pridruži **slovenski razstavi jaslic z mednarodno udeležbo**, ki poteka na Sveti Gori. Tako je bilo tudi letos. Svojimi jaslicami je navdušila **patra Bogdana Knavsca**, župnika Župnije Sveta Gora, ki jih je z veseljem in hvaležnostjo sprejel.

PRISLUHNIMO TIŠINI: 45 LET PRISLUHNIMO TIŠINI Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Oddaja Prisluhnimo tišini letos praznuje 45 let. V zadnji oddaji letošnjega leta razkrivamo, kako je v zgodovinskem trenutku nastala **prva televizijska oddaja v znakovnem jeziku**. V jubilejni oddaji boste slišali zgodbe tistih, ki so se borili za dostopnost informacij, spomine ustvarjalcev prvih oddaj in glasove današnjih gledalcev, ki oddajo spremljajo že desetletja. Vabljeni k ogledu praznične oddaje 31. decembra ob 15.35 na prvem programu Televizije Slovenija.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 31. decembra 2025, ob 15.35 uri na TV SLO 1.**

NE PREZRITE NAŠ KLIC!

Na obisku pri uporabnikih programa Veriga

Foto: arhiv ZIFS

Kot ste že lahko prebrali na straneh Sporočevalca, so nam letos odobrili za naš **nosilni program Veriga psihosocialne oskrbe in druženja** samo **13.949,51 eur za vse leto za šest izvajalcev**, ki sleherni dan obiskujejo najtežje invalide in jim lajšajo življenje. S temi sredstvi ni mogoče pokriti niti stroškov izvedbe. Ta sredstva so bila porabljena že v drugem mesecu tega leta, zato se obračamo s prošnjo na vse dobre ljudi in bralce tega časnika, ki ga prebirate že od leta 2010 naprej.

V nekaj vrstnicah ni mogoče povedati, kolikim ljudem je bilo pomagano od začetka tega programa, ki **sega 23 let nazaj**. Gre za **invalide, ki so izpadli iz vseh socialnih mrež** in so se jim v finalni fazi pridružile tudi številne bolezni, kar je bilo mogoče tudi vzrok, da so počasi na njih pozabili tudi prijatelji in svojci. Verigo so prepoznali, kot izjemno uspešen program, tudi naši voditelji, saj smo leta 2011 prejeli visoko državno odlikovanje s strani takratnega **predsednika države dr. Danila Türka**, pa koncem leta 2021 s strani prav tako takratnega **predsednika Boruta Pahorja** ter leta 2018 medaljo Občine Medvode in številnih drugih institucij ter ustanov.

Moralna priznanja so izjemnega pomena, vendar pa je potrebno vedno znova plačevati vse stroške, kar nam brez vaše pomoči ne bo uspelo. Zato se obračamo na vas s to prošnjo za obstanek programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja v naši državi!

UPN QR - potrdilo Ime plačnika _____ Namen in rok plačila Humanitarni prispevek Znesek EUR _____ IBAN in referenca prejemnika SI56 0201 1005 0722 866, LJBASIX SI00 2025 Ime prejemnika Združenje invalidov - Forum Slovenije Linhartova 3, 1000 Ljubljana		Koda QR IBAN plačnika _____ Referenca plačnika _____ Ime, ulica in kraj plačnika _____ Znesek EUR _____ Datum plačila _____ Nujno ☐	
Koda namena C H A R Namen plačila Humanitarni prispevek IBAN prejemnika S I 5 6 0 2 0 1 1 0 0 5 0 7 2 2 8 6 6 Referenca prejemnika S I 0 0 2 0 2 5 Ime, ulica in kraj prejemnika Združenje invalidov - Forum Slovenije Linhartova 3, 1000 Ljubljana		Rok plačila _____ UPN QR _____ Podpis plačnika (neobvezno žig) _____	

Naš TRR je SI56 0201 1005 0722 866 odprt pri NLB d.d.. Pri plačilu navedite sklic 00 2025, koda namena je CHAR. Ime prejemnika je: **Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, 1000 Ljubljana**. Humanitarni prispevek lahko uveljavljate tudi kot davčno priznano olajšavo.

AURIS V PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU KRANJ SLAVNOSTNO OBELEŽIL 70 LET DELOVANJA

Govor mag. Urška Klakočar Zupančič

Foto: Katja Bertoncej

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj je na slovesnosti v petek, 12. decembra, v Prešernovem gledališču Kranj, **obeležilo 70 let delovanja**. Članice in člani ter goste, med katerimi je bil tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, so poleg župana Mestne občine Kranj Matjaža Rakovca nagovorili še predsednica državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije Gorazd Orešnik in predsednik AURISA Boris Horvat.

»Sedem desetletij neprekinjenega delovanja je mejnik, ki potrjuje močno voljo predanih ljudi s skupno vizijo. Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko AURIS Kranj je povezana skupnost, ki je s svojimi dejavnostmi lahko vzor vsem občankam in občanom. Člani društva nas učijo, da so ovire premagljive, če smo dovolj vztrajni in delovni. Pa tudi, kaj pomeni razumevanje in spoštovanje drugačnosti. **Ozaveščajo nas o svetu tišine, kulturi gluhih, naglušnih in gluhoslepih.** So ena velika družina in lepo je videti, kako se spodbujajo in dihaajo kot eno. Navdušen sem, kaj vse počnejo. Kaj vse zmorejo! Kako prodorni so na številnih področjih. Vodstvu društva, članicam in članom čestitam ob tem lepem jubileju. Hvala, ker z zagnanostjo in srčnostjo soustvarjate boljšo družbo,« je v nagovoru povedal **župan Mestne občine (MOK) Kranj Matjaž Rakovec**.

Članice in člani so v MOK **dejavni v svetu invalidov** kot posvetovalnem telesu župana, v katerem s predlogi in pobudami pomembno prispevajo k soustvarjanju in izvajanju občinskega akcijskega načrta za invalide. Rezultat uspešnega sodelovanja je tudi slušna zanka, ki so jo uporabili na današnji prireditvi. Občina sicer delo društva finančno podpira tudi prek javnega razpisa.

»Ko so naši predhodniki ustanovili društvo nedaleč stran, v starem mestnem jedru Kranja, so imeli en sam cilj, ustvariti prostor razumevanja, **podpore in enakih možnosti za vse ljudi z izgubo sluha**. Takrat so bile razmere res težke, tolmačev ni bilo, dostopnost do izobraževanja in informiranja je bila zelo omejena, družbena sprejetost in razumevanje pa na zelo nizki ravni. Naše društvo je v vsem tem času postalo dom mnogih generacij in prostor, v katerem se je spletlo nešteto zgodb o prijateljstvu, tovarištvu, solidarnosti, medgeneracijskem sodelovanju, ustvarjalnem sobivanju in ljubezni. Ponosni smo na naš drugi dom, na programe, ki jih izvajamo s srčnostjo in ne zato ker jih moramo, pa na naše kulturnike, športnike, strokovno službo, prostovoljce ... Vsak naš uspeh je rezultat skupnega dela vseh nas,« je zbrane nagovoril predsednik AURISA **Boris Horvat** in poudaril, da je 70. jubilej praznik celotne skupnosti in dokaz, da je mogoče s skupnimi močmi, spoštovanjem in razumevanjem doseči vključujočo in razumevajočo družbo. V prihodnje pa se nadeja še več priložnosti in povezovanja z željo, da bi bil glas tišine viden, slšan in razumljen. AURIS bo 19. decembra prejel še veliko plaketo Zavoda za šport Kranj za 70 let uspešnega dela na področju športa invalidov.

Slovesnost, na kateri je Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih za Gorenjsko – AURIS slavilo preteklost in objemalo prihodnost, kot so zapisali v vabilu na praznovanje 70. obletnice delovanja, so popestrili s kulturnim programom.

Članica AURISA Mirsada Ibradžić je v znakovnem jeziku recitirala pesem gluhega, neznanega avtorja. Učenke in učenci Osnovne šole Janeza Puharja Kranj – Center so zapeli in v znakovnem jeziku predstavili Ali veš koliko zvezdic na nebu miglja. Gledališka skupina AURIS je prikazala, kako je bilo v šolah pred uporabo znakovnega jezika, operna pevka Zala Hodnik pa je zapela pesem Vzponi se prek gore iz muzikala Moje pesmi, moje sanje. (vir: Informativna služba MOK)

Prireditve sta se s strani ZIFS udeležila izvajalka programov za Kranj Katja Bertoncelj in član NO ZIFS Miro Bider.

SLEPA PREDSEDNICA OPOZARJA

Borut Pogačnik

Sonja Pungertnik

Foto: Rok Bašnec

Za slepe, kjer invalidnost velikokrat sploh ni očitna, marsikdo misli, da jih ne bi smeli prištevati k invalidom. Takšnega mnenja je bil tudi nekdanji minister za zdravje, ki je rekel, da se lahko slepi po okolju popolnoma neodvisno gibajo. To je izrazil v polemiki, **ali slepi sploh potrebujejo osebno asistenco?** V sredini oddaji Odprta dlan, **10. decembra 2025**, je nova predsednica Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, **Sonja Pungertnik**, ki je **slepa že od rojstva**, opozorila, da so takšne izjave popolnoma nesmiselne.

Ljudje s slepoto so lahko neodvisni samo v znanem okolju- to je pri sebi doma. Brž pa, ko pridejo iz svojega doma, ne vedo, kakšne ovire so pred njimi in kje najti že na primer stranišče ali določeno lokacijo. Z razliko od invalidov na vozičkih, ki so povsem orientirani v prostoru, pa slepi invalid, če nima spremljevalca ali asistenta, ne more iz nekega prostora, če ga kdo ne odvede do vrat in nato po poti domov ali v trgovino, itn..

Pripravila je tudi tri vprašanja, ki so popestrila oddajo. Eno takšnih je bilo tudi, kako in po čem spoznamo slepo osebo na ulici. Ker slepi veliko berejo in tudi pišejo, je bilo eno od vprašanj tudi, koliko točk ima ena celica brajeve pisave? Poslušalci oddaje so z veseljem sodelovali. Predsednica slepih pa je tudi izbrala glasbo, katere avtorji so ali pa so bili slepi izvajalci, pisci tekstov ali skladb v celoti.

Če Sonja Pungertnik ne bi imela s seboj palice, bi težko vedeli, da je slepa oseba, saj deluje kot videča oseba. Za eno od nagrad za nagradno vprašanje, pa je bila tudi njena, večkrat ponatisnjena knjiga **Misliš resno?**.

Preberite jo in poslušajte oddajo preko linka: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-sonja-pungertnik>

INVALIDI SO OGORČENI

Borut Pogačnik

Danijel Kastelic

Foto: B.P. – ZIFS 2025

Danijel Kastelic je državni svetnik, ki v **Državnem svetu RS** zastopa tudi **invalidsko populacijo**, obenem pa je tudi predsednik **Zveze paraplegikov Slovenije**, zato v oddaji **Odprta dlan** v petek, **12. decembra 2025**, ni mogel mimo **neizpolnitve Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI)**.

Povedal je, da številni slovenski invalidi, kamor še posebej sodijo paraplegiki, tetraplegiki, distrofiki, amputiranci in invalidi z multiplo sklerozo, ne morejo verjeti, da kljub izjemno dolgemu roku zakon še vedno ni izpolnjen. Državni zbor RS pripravlja dopolnitev zakona s ciljem, da bi se njegovo uresničitev in izpolnitev podaljšala še za dve leti. V času oddaje še ni bilo znano, kakšne bodo te dopolnitve, o čemer bomo podrobneje poročali po sprejemu v Državnem zboru RS.

Stališčem gosta oddaje se je pridružila tudi poslušalka Karmen, ki je poudarila, da so ministrstva, številne ustanove in drugi praktično spali, saj so vedeli, da se bliža 10. december 2025 in bi v teh 15. letih lahko bolj dejavno spremljali uresničevanje tega pomembnega zakona. Danijel Kastelic, pa je še poudaril, kako še vedno niso uresničeni tudi predpisi glede prilagoditve osebnega prometa invalidom v naši državi, saj **gibalno ovirani še vedno ne morejo na vlake in avtobuse**, zlasti kar zadeva medkrajevni promet.

Oddaja je bila namenjena tudi siceršnji funkcionalnosti Državnega sveta RS in **sodelovanju s civilno družbo**. Danijel Kastelic je bil mnenja, da se pred sprejemanjem različnih zakonov, državni sekretarji različnih ministrstev, ki so povabljeni v Državni svet RS zanj še bolj potrudijo, kot pa za Državni zbor RS. To pa zato, ker so v svetu predstavniki funkcionalnih in lokalnih interesov, ki so zelo pozorni na predloge novih zakonov.

V oddaji smo se lotili tudi konkretnih težav, kot je na primer **obnova voznških dovoljenj za gibalno ovirane**, ki se izvaja samo v URI Soča, tam pa so zdravniki za področje medicine dela dali odpoved in se je rok za preglede spet podaljšal na leto dni, kot se je že dogajalo v času stavke in med covidom-19. Danijel Kastelic si prizadeva, da bi v tem oziru prišlo do decentralizacije, ko bi lahko tovrstne preglede izvajali na različnih koncih Slovenije, zdaj pa se morajo številni invalidi z Obale ali iz Prekmurja, voziti vse do Ljubljane, namesto da bi to prenesli v njihova okolja.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-danijel-kastelic>

ČESTITALI DOBROTNIKOM IN PRIJATELJEM

V tradicionalni radijski oddaji **Čestitke in pozdravi** na **Radiu Slovenija 1** po 12. uri, je bila predvajana v nedeljo, 21. decembra, kot šesta čestitka tudi naša ob **prihajajočih praznikih**.

»Združenje invalidov – Forum Slovenije želi preko radijskih valov vsem svojim članicam in članom širom Slovenije vesel Božič in zdravja polno Novo leto 2026. Ob tem pa se zahvaljuje vsem tistim dobrotnikom in prijateljem, ki so letos pomagali združenju, da je zmoglo preživeti tudi to turbulentno leto. Vsem še enkrat hvala ob skorajšnji 30. letnici, ki jo bomo praznovali prav v letu 2026!«

Vsem invalidom in osebam s potrebnimi potrebami, pa smo posvetili skladbo **Tiho pada sneg** ansambla Optimisti.

PRELOMNI LETNICI

Borut Pogačnik

Borut Sever

Foto: B.P. – ZIFS 2025

Leta 1992 je bil sprejet svetovni dogovor, da postane **3. december Mednarodni dan invalidov**. Istega leta pa se je ponesrečil tudi naš sogovornik v oddaji **Odprta dlan Borut Sever**, ki je bil gost prav na dan **3. decembra 2025**. Beseda je tekla o **Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI)**, ki bi moral biti že uresničen, vendar temu še vedno ni tako, zato so invalidi izjemno začuden, da se k temu ni bolj aktivno pristopilo v vseh teh 15. letih. Gost je govoril o **številnih ovirah**, na katere invalidi naletijo v vsakdanjem življenju.

Ko se odpravijo od doma, morajo vedno preveriti in premisliti, če so na poti do cilja določene ovire in kako jih zaobiti. Veliko in še preveč takšnih primerov je žal naleteti zlasti izven urbanih centrov na podeželju in v manjših krajih. Borut Sever je sicer direktor Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Sloveniji. Tudi o tem je tekla beseda v zanimivi oddaji. Tisti, ki ga manj poznajo pa morda ne vedo, da je po prometni nesreči leta 1992 pristal na invalidskem vozičku kot paraplegik. Sicer pa je dokončal univerzitetni študij prava ter se posvetil reševanju težav invalidov tudi pri svojih prejšnjih zaposlitvah na gospodarstvu, v Zvezi paraplegikov Slovenije in Nacionalnem svetu invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS).

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-borut-sever-fiho-1>

ANEKDOTA O GALILEIU

Zoran Radonjić »Žonki«

Nekdo je vprašal astronoma in fizika Galileja Galileia: »Oprostite mojster, koliko let pa imate pravzaprav?« »Osem ali deset«, odgovori Galilei, v očitnem nasprotju z njegovo belo in dolgo brado. Na začudeni vprašančev pogled je brž pojasnil: »Štejem samo leta, ki mi še ostanejo do smrti; let, ki so že pretekla, nimam več.« (Slavko Krušnik: Smeh stoletij, zbirka najboljših svetovnih anekdot in dovtipov vseh časov in narodov, izbral in priredil Slavko Krušnik, samozaložba, Ljubljana 1956.)

SONJA PUNGERTNIK V CELJU

Katarina Lukešević

Sonja Pungertnik

Foto: B.P. – ZIFS 2025

Samo drugačnost nas lahko obogati, je na koncu oddaje Sončni žarek na valovih **Radia Celje**, povedala gostja – predsednica Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, **Sonja Pungertnik**. V zanimivi oddaji, je zaupala, kako je potekalo njeno izobraževanje v Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, ki so ga ravno podrli. To predstavlja tudi veliko težavo, saj zdaj v neprimernih prostorih izobražujejo slepe in slabovidne otroke skupaj z otroki avtističnega spektra, kar je nonsens, tako po vsebini kot po obliki. Na ta problem je opozoril v oddaji Odprta dlan dr. Matej Rovšek, ki je tudi poudaril, da to absolutno ni združljivo in tudi ne more biti.

V oddaji tudi nismo mogli mimo njene knjige **Misliš resno?**, ki je prvič izšla leta 2021 pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Knjiga je že doživela ponatis in upati je, da bo z ozirom na vsebino, teh ponatisov še več.

Sonja Pungertnik je skromna in delovna, zato se ne hvali s svojimi uspehi pri izobraževanju slepih in tudi ne z vrlinami intelektualke, ki so prisotne tudi v njenih nastopih, kakor je bil tudi ta na **Radiu Celje** v oddaji **Sončni žarek**, ki je bila predvajana v nedeljo, **14. decembra 2025**, zvečer. Velja pa tudi omeniti, da je po rodu prav iz Celja oziroma Nove Cerkev, kjer se je rodila v družini še s štirimi sestrmi. Nastop v zadnji letošnji oddaji Sončni žarek na radiu v Celju je bil zanjo še posebej prijeten in tudi slovesen, saj je ob koncu oddaje vsem poslušalcem in poslušalkam s Celjskega in po državi zaželela miren predbožični čas ter prav čudovito praznovanje novega leta.

V imenu radijskih sodelavcev Radia Celje, pa je Sonji Pungertnik in vsem slepim in slabovidnim ter invalidom po Slovenije, zaželel tudi Borut S. Pogačnik, voditelj oddaj Sončni žarek, ki že 25 let dosegajo poslušalce doma in preko interneta po vsem svetu.

O VSEH NAŠIH PREVARAH

Borut Pogačnik

Prof. dr. Marjan Smrke

Foto: Rok Bašnec

Na **Fakulteti za družbene vede** v Ljubljani, je izredni **prof. dr. Marjan Smrke**, kar deset let predaval **družbeno mimikrijo**, zdaj pa nekaj časa predava o drugih temah. Predmeti se tam tudi nekoliko spreminjajo in dopolnjujejo, vendar je **mimikrija v vsakdanjem življenju pogosta na vsakem koraku**. Po domače bi rekli, da gre za zlohotne pa tudi dobrohotne prevare, ki jih ljudje vsak dan uporabljamo in tudi opazimo, če smo dovolj čuječi.

V oddaji **Odprta dlan** v sredo, **17. decembra 2025**, je opozoril na deset različnih prevar in »prevar«, ki jih je recimo opazil na poti iz domačega Novega mesta pa do Grosupljega. Te reči skoraj da ne opazimo, kot na primer silhueta ptice ujede na avtobusnem postajališču, ki skuša manjše ptice opozoriti, da se ne zaletavajo v pleksi stekla, ki obdajajo postajališča.

Prav tako so zanimive kartonaste silhete policistov in radarjev, ki avtomatsko zmanjšujejo hitrost mimovozečih. Ob reklamni tabli za izdelovalca izpušnih plinov Akrapović, se je spomnil, da v Aziji na veliko kopirajo njegovo ime, čeprav ne uvažajo njegovih izdelkov, ampak je Akrapović postal pojem za vse vrste izpušnih loncev, kot nekoč Kalodont za vse zobne paste.

Pojem mimikrije se je sprva uporabljal samo v zoologiji, kjer se različne živalske vrste želijo prilagoditi okolju s spremembo barve, živosti ali omrtvelosti ter s posnemanjem drugih živali, če je to potrebno. Danes pa je mimikrijo mogoče odkriti na vseh področjih življenja, še zlasti pa v politiki, trgovini, na kar je opozorila tudi poslušalka, ki se, kot je dejala »boji meseca marca, ko bodo v Sloveniji spet volitve in bodo politične stranke obljubljale nemogoče, potem pa bodo to morda uresničile samo v desetih odstotkih«.

Prevare nas spremljajo praktično od rojstva pa do smrti in so lahko tudi v obliki in vsebini dobrohotnih laži, ki jih imenujemo bele laži in so dovoljenje v vsakdanjem življenju, saj nam lajšajo odnose in preprečujejo konflikte.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

LEJA, MARINO IN ODBOJKARICE – NAJBOLJŠI V LETU 2025

Drago Perko

Leja Glojnarič in Marino Kegl

Foto: Vid Ponikvar/Sportida

Na Brdu pri Kranju je Zveza za šport invalidov Slovenije – Slovenski paraliimpijski komite v četrtek, 18. decembra, že enaintridesetič **nagradila najboljše v parašportu v iztekajočem letu.**

Naziv **parašportnica leta 2025** je že tretjič prejela atletinja **Leja Glojnarič** (trikrat bronasta na olimpijadi gluhih), **parašportnik leta 2025** pa je prav tako tretjič osvojil tenisač **Marino Kegl** (3. mesto na odprtem prvenstvu Avstralije, 4. mesto na olimpijadi gluhih). Za **ekipo leta 2025** je bila izbrana **ženska reprezentanca v odbojki sede**, ki je na evropskem prvenstvu osvojila 4. mesto. To je že 14. tovrstno priznanje za slovenske odbojkarice sede.

»Parašport ni zgolj tekmovalstvo, medalje in rekordi. Parašport je zgodba o premagovanju meja, predsodkov in o spreminjanju družbe. Je prostor, kjer se rojevajo pogumi, medsebojno spoštovanje in občutek pripadnosti. Športnice in športniki niso le vrhunski tekmovalci, so ambasadorji enakih možnosti, ambasadorji mladim in dokaz, da se z voljo in podporo lahko doseže izjemne stvari. Parašportnik leta je poklon tem vrednotam in ljudem, ki jih vsak dan uresničujete na športnih igriščih in izven njih. Nagrajenkam in nagrajencem in prav vsem športnicam in športnikom izrekam iskrene čestitke. Trenerjem, strokovnim sodelavcem in naši predani ekipi pa globoko zahvalo za vaše neprecenljivo delo,« je v govoru dejal **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS-SPK.

Zbrane je nagovorila in nagrajencem čestitala tudi slavnostna govornica, predsednica Republike Slovenije dr. **Nataša Pirc Musar**. Prireditev je bila v neposrednem prenosu na voljo na MMC RTVSLO.si.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalec« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpira Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.